

STRESZCZENIE

Celem głównym badań było określenie stopnia podatności wybranych jezior Powiatu Poznańskiego na degradację. Na cel poznawczy składały się:

- rozpoznanie oraz ocena metod ograniczania substancji biogennych w jeziorach,
- rozpoznanie zróżnicowania jezior powiatu poznańskiego pod względem jakościowym,
- klasyfikacja wybranych jezior pod względem ich stopnia podatności na degradację,
- dostarczenie informacji nt. stanu jakości wód dla organów administracji samorządowej, na potrzeby zarządzania i administrowania wodami.

Obiektem badań były jeziora leżące na terenie 11 gmin powiatu poznańskiego. Analiza została przeprowadzona dla 35 jezior, charakteryzujących dany region. Wybrane jeziora odzwierciedlają specyfikę danego regionu, a także charakteryzują się zróżnicowaniem wewnątrzregionalnym. Dotyczy to zarówno zróżnicowania morfometrycznego, jak również sposobu użytkowania zlewni i samych jezior.

Wyniki badań pozwoliły określić źródła i stopień eutrofizacji jezior powiatu poznańskiego, co dostarcza organom administracji odpowiadającym za ich stan informacji do wyznaczenia priorytetów oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu jakościowego jezior. Co ma istotne znaczenie w aspekcie wdrażania przez Polskę postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej, szczególnie na szczeblu gmin i powiatów. Ponadto, w pracy określono stopień podatności wybranych jezior powiatu poznańskiego na degradację oraz wykazano wewnątrzregionalne zróżnicowanie podatności jezior na degradację. Podczas dokonywania oceny podatności jezior na degradację stwierdzono niekompletność i niejednorodność czasową dostępnych informacji dotyczących morfologii i stanu jezior. Powoduje to ograniczenia w stosowaniu Systemu Oceny Jakości Jezior szczególnie na szczeblu regionalnym, dla małych jezior nieujętych w Państwowym Monitoringu Jezior oraz Katalogu jezior Polski. Analiza literatury wykazała, że stan rozpoznania jakości wód jezior powiatu poznańskiego jest niewielki. Za wyjątkiem tych leżących na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego, jedynie nieliczne duże jeziora, m. in. tj. Jezioro Tomickie, Niepruszewskie czy Swarzędzkie są poddawane szczegółowej ocenie. Spośród badanych jezior jedynie wody czterech z nich zostały objęte w latach 2010 – 2012 Państwowym Monitorowaniem Środowiska. Były to jeziora: Niepruszewskie, Strykowskie, Bnińskie i Lusowskie. W pracy stwierdzono również, że większość badanych jezior charakteryzuje się wysoką i bardzo wysoką trofią wód. Jezioro Konarzewskie wykazywało najwyższy poziom biogenów w osadach oraz najwyższą trofię wody. W pracy wykazano ponadto brak istotnej statystycznie korelacji

pomiędzy stężeniami azotu i fosforu w wodach co świadczy o tym, że zazwyczaj tylko jeden z tych biogenów jest czynnikiem odpowiedzialnym za eutrofizację analizowanych jezior.

M. Nowak

SUMMARY

Main purpose of the studies was the vulnerability to degradation of selected lakes in Powiat Poznański. Cognitive objectives of the studies was:

- analysis of the sources of nutrients in the water environment
- identification and evaluation of methods of reducing nutrients in lakes
- recognition of the hydrological diversity of Powiat Poznański in terms of quality and quantity of lakes.
- classification of selected lakes in terms of their level of vulnerability to degradation
- provide information on the state of water quality for local administration bodies, for the purposes of management and administration of the waters.
- chemometric analysis of the test results.

The analysis was carried out on 35 lakes which characterize the region. From the studies were excluded tanks located in the area of the National Park of Great Poland.

The test results helped to determine the source and the level of vulnerability on degradation of selected lakes in Powiat Poznański and interregional differences of vulnerability on degradation of lakes was shown. While assessing the vulnerability of selected lakes on degradation we showed that information about morphology and states of lakes is incomplete and is related to different time. The analysis of literature showed that the state of recognition of lakes water quality in Powiat Poznański is not huge. Except for tanks on the territory of Greater Poland National Park, only several huge bodies of water, for example, Tomickie, Niepruszewskie or Swarzędzkie lakes are being assessed in detail. Among analyzed lakes only waters of four of them were under Governmental Environmental Monitoring in years 2010-2012. It has been established that the majority of analyzed lakes is characterized by the high and very high water trophy. Konarzewskie lake showed the highest level of biogenes in sediments and the highest water trophy. It has been demonstrated the lack of important statistical correlation among nitrogen and phosphorus concentrations in waters which means that usually only one of these biogenes is the factor responsible for eutrophication of analyzed lakes.

Poznań